

[Time:3 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1 A What are "Ecologically Sensitive Zones?" Write a brief note on Western Ghats Ecology Expert Panel. 20
- Or
- B Discuss the views of Vandana Shiva on Green Revolution.
- Q.2 A Explain the impact of metros and sky-walks upon environment and development. 20
- Or
- B 'Environment and development are inter-related'. Explain.
- Q.3 A What is Eco-feminism? Discuss the concept of Eco-feminism in India. 20
- Or
- B Discuss Save Ganga Movement as a major environmental movement in India.
- Q.4 A Discuss the series of protests related to Aarey and Mumbai Metro Rail Corporation Limited. 20
- Or
- B Discuss the social and environmental impact of New Development Projects in Mumbai.
- Q.5 Write short notes on Any Two. 20
- a. Rain Water Harvesting
 - b. Solid waste management
 - c. Niyamgiri Movement
 - d. Privatisation of Open Spaces

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ. "पर्यावरणीय दृष्टी संवेदनशील क्षेत्रे" म्हणजे काय? पश्चिम घाट पर्यावरण तज्ज्ञ समितीवर टीप लिहा. २०
किंवा
ब. हरितक्रांतीबद्दल वंदना शिवाच्या विचारांची चर्चा करा.
- प्र.२ अ. महानगरे आणि स्काय-वॉकचा पर्यावरण आणि विकासावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा २०
किंवा
ब. 'पर्यावरण आणि विकास एकमेकांशी संबंधित आहेत'. स्पष्ट करणे.
- प्र.३ अ. स्त्रीवादी पर्यावरणवाद म्हणजे काय? भारतातील स्त्रीवादी पर्यावरणवाद या संकल्पनेची चर्चा करा. २०
किंवा
ब. गंगा वाचवा चळवळ ही भारतातील एक प्रमुख पर्यावरण चळवळ म्हणून चर्चा करा
- प्र.४ अ. आरे आणि मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड संबंधित निषेधांच्या मालिकेची चर्चा करा २०
किंवा
ब. मुंबईतील नवीन विकास प्रकल्पांच्या सामाजिक आणि पर्यावरणीय परिणामांवर चर्चा करा
- प्र.५ कोणत्याही दोहोंवर प्रकाश टाका. २०
अ. रेन वॉटर हार्वेस्टिंग
ब. धनकचरा व्यवस्थापन
क. नियमगिरी चळवळ
ड. खुल्या जागांचे खाजगीकरण
